

Εξισώσεις 2^{ου} βαθμού

Κάθε εξίσωση της μορφής $ax^2 + bx + \gamma = 0$ με άγνωστο το x λέγεται **εξίσωση 2ου βαθμού**. Η παράσταση $ax^2 + bx + \gamma$ ονομάζεται **τριώνυμο** (άθροισμα 3 μονωνύμων). Οι αριθμοί a, b, γ ονομάζονται **συντελεστές** της εξίσωσης. Ο συντελεστής γ λέγεται και **σταθερός όρος**.

A. Επίλυση της εξίσωσης 2ου βαθμού με ανάλυση σε γινόμενο παραγόντων.

Εκμεταλευόμαστε την ιδιότητα: Αν $a \cdot b = 0$ τότε $a = 0$ ή $b = 0$

➤ **Εξίσωση της μορφής $ax^2 + bx = 0$**

Παρατηρούμε ότι "βγαίνει" κοινός παράγοντας το x .

Είναι $x(ax + b) = 0$ άρα $x = 0$ ή $ax + b = 0$ ή $ax = -b$ άρα $x = -\frac{b}{a}$

➤ **Εξίσωση της μορφής $ax^2 + \gamma = 0$**

Μπορεί να λυθεί με δύο τρόπους.

1ος τρόπος: Απευθείας επίλυση.

Παραδείγματα

1. $x^2 - 9 = 0$ ή $x^2 = 9$ άρα $x = \pm\sqrt{9} = \pm 3$

2. $x^2 + 9 = 0$ ή $x^2 = -9$ αδύνατο

2ος τρόπος: Διαφορά τετραγώνων

Παράδειγμα

3. $x^2 - 9 = 0$ ή $(x-3)(x+3) = 0$ άρα $x-3=0$ δηλαδή $x=3$ ή $x+3=0$ δηλαδή $x=-3$.

➤ **Εξίσωση της μορφής $ax^2 + bx + \gamma = 0$**

- Αρχικά εξετάζουμε αν έχουμε ανάπτυγμα ταυτότητας.
- Πολλαπλασιάζουμε όλους τους όρους με $4a$.
- Μεταφέρουμε τον σταθερό όρο στο β' μέλος και στο α' μέλος σχηματίζουμε την παράσταση $a^2 \pm 2 \cdot a \cdot \beta$.
- Προσθέτουμε και στα δύο μέλη το β^2 .
- Στο πρώτο μέλος έχουμε δημιουργήσει ταυτότητα: $a^2 \pm 2a\beta + \beta^2 = (a \pm \beta)^2$.

Η εξίσωση παίρνει τη μορφή $A^2(x) = B^2$. Η προηγούμενη διαδικασία ονομάζεται **συμπλήρωση τετραγώνου**.

Παραδείγματα

4. $x^2 - 4x + 4 = 0$ ή $(x-2)^2 = 0$ ή $x-2=0$ άρα $x=2$

5. $x^2 - 4x + 3 = 0$ ή $4x^2 - 16x + 12 = 0$ ή $(2x)^2 - 2 \cdot 2x \cdot 4 = -12$ ή
 $(2x)^2 - 2 \cdot 2x \cdot 4 + 4^2 = -12 + 4^2$ ή $(2x - 4)^2 = 4$ ή $2x - 4 = \pm\sqrt{4}$
 Άρα $2x - 4 = 2$ ή $2x = 2 + 4$ ή $2x = 6$ άρα $x = \frac{6}{2} = 3$ ή
 $2x - 4 = -2$ ή $2x = -2 + 4$ ή $2x = 2$ άρα $x = 1$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $(x - 4)(x - 1) = 0$

β) $y(y + 5) = 0$

γ) $(3 - \omega)(2\omega + 1) = 0$

δ) $7x(x - 7) = 0$

ε) $3y\left(\frac{y}{3} - 2\right) = 0$

στ) $\left(\frac{1}{2} - \omega\right)(2\omega - 1) = 0$

Λύση

α) $(x - 4)(x - 1) = 0$

$x - 4 = 0$ ή $x - 1 = 0$

$x = 4$ ή $x = 1$

β) $x(x + 5) = 0$

$x = 0$ ή $x + 5 = 0$

$x = 0$ ή $x = -5$

γ) $(3 - \omega)(2\omega + 1) = 0$

$3 - \omega = 0$ ή $2\omega + 1 = 0$

$\omega = 3$ ή $2\omega = -1$

$\omega = -\frac{1}{2}$

δ) $7x(x - 7) = 0$

$7x = 0$ ή $x - 7 = 0$

$x = 0$ ή $x = 7$

ε) $3y\left(\frac{y}{3} - 2\right) = 0$

$3y = 0$ ή $\frac{y}{3} - 2 = 0$

$y = 0$ ή $\frac{y}{3} = 2$

$y = 6$

στ) $\left(\frac{1}{2} - \omega\right)(2\omega - 1) = 0$

$\frac{1}{2} - \omega = 0$ ή $2\omega - 1 = 0$

$\omega = \frac{1}{2}$ ή $2\omega = 1$

$\omega = \frac{1}{2}$

2. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^2 = 7x$

β) $-y^2 = 9y$

γ) $2\omega^2 - 72 = 0$

δ) $-2t^2 - 18 = 0$

ε) $-0,2\phi^2 + 3,2 = 0$

στ) $\frac{z^2}{6} - 0,5z = 0$

Λύση

α) $x^2 = 7x$

$x^2 - 7x = 0$

$x(x - 7) = 0$

$x = 0$ ή $x - 7 = 0$

$x = 7$

β) $-y^2 = 9y$

$0 = 9y - y^2$

$y(9 - y) = 0$

$y = 0$ ή $9 - y = 0$

$y = 9$

γ) $2\omega^2 - 72 = 0$

$2\omega^2 = 72$

$\omega^2 = \frac{72}{2}$

$\omega^2 = 36$

$\omega = \pm 6$

$$\begin{aligned} \delta) \quad -y^2 &= 9y \\ 0 &= 9y - y^2 \\ y(9-y) &= 0 \\ y=0 \quad \text{ή} \quad 9-y &= 0 \\ y &= 9 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \epsilon) \quad -0,2\varphi^2 + 3,2 &= 0 \\ -0,2\varphi^2 &= -3,2 \\ \varphi^2 &= \frac{-3,2}{-0,2} = 16 \\ \varphi &= \pm\sqrt{16} = \pm 4 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \delta) \quad \frac{z^2}{6} - 0,5z &= 0 \\ \cancel{6} \frac{z^2}{\cancel{6}} - 6 \cdot 0,5z &= 0 \\ z(z-3) &= 0 \\ z=0 \quad \text{ή} \quad z-3=0 \quad \text{ή} \quad z &= 3 \end{aligned}$$

3. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) (2x-1)^2 - 1 = 0$$

$$\beta) 3(y+2)^2 = 12$$

$$\gamma) (x+1)^2 = 2x$$

$$\delta) \frac{(x-9)^2}{3} = 27$$

$$\epsilon) (3x-1)^2 - 4x^2 = 0$$

$$\sigma) (x+\sqrt{3})^2 - 3 = 0$$

Λύση

α) 1ος τρόπος

$$\begin{aligned} (2x-1)^2 - 1 &= 0 \\ (2x-1)^2 &= 1 \\ 2x-1 &= \pm 1 \\ 2x-1=1 \quad \text{ή} \quad 2x-1 &= -1 \\ 2x &= 2 \quad \text{ή} \quad 2x=0 \\ x &= \frac{2}{2} = 1 \quad \text{ή} \quad x=0 \end{aligned}$$

2ος τρόπος

$$\begin{aligned} (2x-1)^2 - 1 &= 0 \\ [(2x-1)-1][(2x-1)+1] &= 0 \\ (2x-1-1)(2x-1+1) &= 0 \\ (2x-2)2x &= 0 \\ 2x-2=0 \quad \text{ή} \quad 2x &= 0 \\ 2x &= 2 \quad \text{ή} \quad x=0 \\ x &= \frac{2}{2} = 1 \quad \text{ή} \quad x=0 \end{aligned}$$

$$\beta) 3(y+2)^2 = 12$$

$$\begin{aligned} (y+2)^2 &= \frac{12}{3} = 4 \\ y+2 &= \pm 2 \\ y+2=2 \quad \text{ή} \quad y+2 &= -2 \\ y &= 0 \quad \text{ή} \quad y=-2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \gamma) (x+1)^2 &= 2x \\ x^2 + 2x + 1 &= 2x \\ x^2 &= -1 \quad \text{αδύνατη} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \delta) \frac{(x-9)^2}{3} &= 27 \\ (x-9)^2 &= 81 \\ x-9 &= \pm 9 \\ x-9=9 \quad \text{ή} \quad x-9 &= -9 \\ x &= 18 \quad \text{ή} \quad x=0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \epsilon) (3x-1)^2 - 4x^2 &= 0 \\ (3x-1-2x)(3x-1+2x) &= 0 \\ (x-1)(5x-1) &= 0 \\ x-1=0 \quad \text{ή} \quad 5x-1 &= 0 \\ x &= 1 \quad \text{ή} \quad 5x=1 \\ x &= 1 \quad \text{ή} \quad x = \frac{1}{5} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \sigma) (x+\sqrt{3})^2 - 3 &= 0 \\ (x+\sqrt{3})^2 - (\sqrt{3})^2 &= 0 \\ (x+\sqrt{3}-\sqrt{3})(x+\sqrt{3}+\sqrt{3}) &= 0 \\ x(x+2\sqrt{3}) &= 0 \\ x=0 \quad \text{ή} \quad x+2\sqrt{3} &= 0 \\ x &= 0 \quad \text{ή} \quad x = -2\sqrt{3} \end{aligned}$$

4. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) (3x+1)^2 = 5(3x+1)$$

$$\beta) 0,5(1-y)^2 = 18$$

$$\gamma) (2\omega^2 + 1)(\omega^2 - 16) = 0$$

Λύση

$$\begin{aligned} \alpha) (3x+1)^2 &= 5(3x+1) \\ (3x+1)^2 - 5(3x+1) &= 0 \\ (3x+1)(3x+1-5) &= 0 \\ (3x+1)(3x-4) &= 0 \\ 3x+1=0 \text{ ή } 3x-4=0 \\ x &= -\frac{1}{3} \text{ ή } x = \frac{4}{3} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \beta) 0,5(1-x)^2 &= 18 \\ (1-x)^2 &= \frac{18}{0,5} \\ (1-x)^2 &= 36 \\ 1-x=6 \text{ ή } 1-x=-6 \\ -x=5 \text{ ή } -x=-7 \\ x &= -5 \text{ ή } x=7 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \gamma) (2\omega^2+1)(\omega^2-16) &= 0 \\ 2\omega^2+1=0 \text{ ή } \omega^2-16=0 \\ 2\omega^2 &= -1 \text{ αδύνατη ή } \\ \omega^2 &= 16 \\ \omega &= \pm 4 \end{aligned}$$

5. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) x(x-4) = -4$$

$$\beta) y^2 + y - 12 = 0$$

$$\gamma) \omega^2 - 2\omega - 15 = 0$$

$$\delta) 2t^2 - 7t + 6 = 0$$

$$\epsilon) 3\phi^2 + 1 = 4\phi$$

$$\sigma) 5z^2 - 3z - 8 = 0$$

Λύση

$$\begin{aligned} \alpha) x(x-4) &= -4 \\ x^2 - 4x + 4 &= 0 \\ (x-2)^2 &= 0 \\ x-2 &= 0 \\ x &= 2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \beta) y^2 + y - 12 &= 0 \\ 4y^2 + 4y - 48 &= 0 \\ 4y^2 + 4y &= 48 \\ 4y^2 + 4y + 1 &= 49 \\ (2y+1)^2 &= 49 \\ 2y+1 &= \pm 7 \\ 2y+1=7 \text{ ή } 2y+1 &= -7 \\ 2y=7-1=6 \text{ ή } 2y &= -7-1=-8 \\ y = \frac{6}{2} = 3 \text{ ή } y &= -\frac{8}{2} = -4 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \gamma) \omega^2 - 2\omega - 15 &= 0 \\ 4\omega^2 - 8\omega - 60 &= 0 \\ 4\omega^2 - 8\omega &= 60 \\ 4\omega^2 - 8\omega + 4 &= 64 \\ (2\omega-2)^2 &= 64 \\ 2\omega-2 &= \pm 8 \\ 2\omega-2=8 \text{ ή } 2\omega-2 &= -8 \\ 2\omega=8+2=10 \text{ ή } 2\omega &= -8+2=-6 \\ \omega = \frac{10}{2} = 5 \text{ ή } \omega &= -\frac{6}{2} = -3 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \delta) 2t^2 - 7t + 6 &= 0 \\ 16t^2 - 56t + 48 &= 0 \\ (4t)^2 - 2 \cdot 4t \cdot 7 + 7^2 &= 7^2 - 48 \\ (4t-7)^2 &= 1 \\ 4t-7 &= \pm 1 \\ 4t-7=1 \text{ ή } 4t-7 &= -1 \\ 4t=7+1=8 \text{ ή } 4t &= 7-1=6 \\ t = \frac{8}{4} = 2 \text{ ή } t &= \frac{6}{4} = \frac{3}{2} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \epsilon) 3\phi^2 + 1 &= 4\phi \\ 3\phi^2 - 4\phi + 1 &= 0 \\ 36\phi^2 - 48\phi + 12 &= 0 \\ (6\phi)^2 - 2 \cdot 6\phi \cdot 4 + 4^2 &= 4^2 - 12 \\ (6\phi-4)^2 &= 4 \\ 6\phi-4 &= \pm 2 \\ 6\phi-4=2 \text{ ή } 6\phi-4 &= -2 \\ 6\phi=4+2=6 \text{ ή } 6\phi &= 4-2=2 \\ \phi = \frac{6}{6} = 1 \text{ ή } \phi &= \frac{2}{6} = \frac{1}{3} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \sigma) 5z^2 - 3z - 8 &= 0 \\ 100z^2 - 60z - 160 &= 0 \\ (10z)^2 - 2 \cdot 10z \cdot 3 + 3^2 &= 3^2 + 160 \\ (10z-3)^2 &= 169 = 13^2 \\ 10z-3 &= \pm 13 \\ 10z-3=13 \text{ ή } 10z-3 &= -13 \\ 10z=13+3=16 \text{ ή } \\ 10z=3-13=-10 \\ z = \frac{16}{10} = \frac{8}{5} \text{ ή } z &= -\frac{10}{10} = -1 \end{aligned}$$

6. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) 25x^2 + 10x + 1 = 0$$

$$\beta) y^2(y-2) + 4y(y-2) + 4y - 8 = 0$$

$$\gamma) \omega^2 + 2006\omega - 2007 = 0$$

Λύση

α) $25x^2 + 10x + 1 = 0$

$$(5x+1)^2 = 0$$

$$5x+1=0$$

$$5x = -1$$

$$x = -\frac{1}{5}$$

β) $y^2(y-2) + 4y(y-2) + 4y - 8 = 0$

$$y^2(y-2) + 4y(y-2) + 4(y-2) = 0$$

$$(y-2)(y^2 + 4y + 4) = 0$$

$$y-2=0 \quad \text{ή} \quad y^2 + 4y + 4 = 0$$

$$y=2 \quad \text{ή} \quad (y+2)^2 = 0$$

$$y+2=0$$

$$y = -2$$

γ) $\omega^2 + 2006\omega - 2007 = 0$

$$\omega^2 + 2006\omega - 2006 - 1 = 0$$

$$(\omega-1)(\omega+1) + 2006(\omega-1) = 0$$

$$(\omega-1)(\omega+1+2006) = 0$$

$$\omega-1=0 \quad \text{ή} \quad \omega+2007=0$$

$$\omega=1 \quad \text{ή} \quad \omega=-2007$$

7. Να λύσετε τις εξισώσεις

α) $x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha\beta = 0$

α) $x^2 - (\alpha + \beta)x + \alpha\beta = 0$

$$x^2 - \alpha x - \beta x + \alpha\beta = 0$$

$$x(x-\alpha) - \beta(x-\alpha) = 0$$

$$(x-\alpha)(x-\beta) = 0$$

$$x-\alpha=0 \quad \text{ή} \quad x-\beta=0$$

$$x=\alpha \quad \text{ή} \quad x=\beta$$

β) $x^2 - (\sqrt{3}-1)x - \sqrt{3} = 0$

Λύση

β) $x^2 - (\sqrt{3}-1)x - \sqrt{3} = 0$

$$x^2 - \sqrt{3}x + x - \sqrt{3} = 0$$

$$x(x-\sqrt{3}) + (x-\sqrt{3}) = 0$$

$$(x-\sqrt{3})(x+1) = 0$$

$$x-\sqrt{3}=0 \quad \text{ή} \quad x+1=0$$

$$x=\sqrt{3} \quad \text{ή} \quad x=-1$$

8. Να λύσετε την εξίσωση: $(x^2 - 4)^4 + (3x + 6)^2 = 0$

Λύση

Επειδή $(x^2 - 4)^4 \geq 0$ και $(3x + 6)^2 \geq 0$ για όλα τα x είναι $(x^2 - 4)^4 + (3x + 6)^2 \geq 0$, άρα η ισότητα ισχύει μόνο όταν:

$$x^2 - 4 = 0 \quad \text{ή} \quad (x-2)(x+2) = 0 \quad \text{ή} \quad x = 2 \quad \text{ή} \quad x = -2$$

και

$$3x + 6 = 0 \quad \text{ή} \quad 3x = -6 \quad \text{άρα} \quad x = -2$$

Επειδή οι παράγοντες $x^2 - 4$ και $3x + 6$ πρέπει να μηδενίζονται ταυτόχρονα, η κοινή λύση των δύο εξισώσεων είναι $x = -2$.

9. Αν μία ρίζα της εξίσωσης $x^2 + κx - 4 = 0$ είναι το 2, ποια είναι η άλλη ρίζα της;

Λύση

Επειδή το 2 είναι ρίζα της εξίσωσης $x^2 + κx - 4 = 0$ (1), την επαληθεύει, δηλαδή

$$2^2 + κ \cdot 2 - 4 = 0$$

$$4 + 2κ - 4 = 0$$

$$2κ = 0$$

$$κ = 0$$

Για $κ = 0$ η εξίσωση (1) γίνεται:

$$x^2 - 4 = 0 \quad \text{ή} \quad (x-2)(x+2) = 0$$

$$x-2 = 0 \quad \text{ή} \quad x+2 = 0$$

$$x = 2 \quad \text{ή} \quad x = -2$$

Άρα η άλλη λύση της εξίσωσης είναι το -2 .

10. Να υπολογίσετε τους πραγματικούς αριθμούς α, β, γ που ικανοποιούν τη σχέση:
 $\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - 2\alpha - 4\beta - 6\gamma + 14 = 0$ (Διαγωνισμός Ε.Μ.Ε. 1995)

Λύση

Κάνουμε διάσπαση στο 14 σε $14 = 1 + 4 + 9$ για να εφαρμόσουμε τη μέθοδο συμπλήρωσης τετραγώνων. Η σχέση γίνεται:

$$\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - 2\alpha - 4\beta - 6\gamma + 1 + 4 + 9 = 0$$

$$\alpha^2 - 2\alpha + 1 + \beta^2 - 4\beta + 4 + \gamma^2 - 6\gamma + 9 = 0$$

$$(\alpha-1)^2 + (\beta-2)^2 + (\gamma-3)^2 = 0 \quad (1)$$

Επειδή $(\alpha-1)^2 \geq 0$, $(\beta-2)^2 \geq 0$ και $(\gamma-3)^2 \geq 0$ η σχέση (1) αληθεύει μόνο όταν:

$$\alpha-1=0 \text{ και } \beta-2=0 \text{ και } \gamma-3=0, \text{ δηλαδή } \alpha=1, \beta=2 \text{ και } \gamma=3$$

11. i) Να αποδείξετε ότι: $(\alpha-\beta)^2 + (\beta-\gamma)^2 + (\gamma-\alpha)^2 = 2(\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - \alpha\beta - \beta\gamma - \gamma\alpha)$
ii) Αν για τους πραγματικούς αριθμούς α, β, γ ισχύει: $\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 = \alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha$, να αποδείξετε ότι: $\alpha = \beta = \gamma$.

Λύση

$$\begin{aligned} \text{i) } (\alpha-\beta)^2 + (\beta-\gamma)^2 + (\gamma-\alpha)^2 &= \alpha^2 - 2\alpha\beta + \beta^2 + \beta^2 - 2\beta\gamma + \gamma^2 + \gamma^2 - 2\gamma\alpha + \alpha^2 = \\ &= 2\alpha^2 + 2\beta^2 + 2\gamma^2 - 2\alpha\beta - 2\beta\gamma - 2\gamma\alpha = 2(\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - \alpha\beta - \beta\gamma - \gamma\alpha) \end{aligned}$$

$$\text{ii) Είναι: } \alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 = \alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha$$

$$\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - \alpha\beta - \beta\gamma - \gamma\alpha = 0$$

$$2(\alpha^2 + \beta^2 + \gamma^2 - \alpha\beta - \beta\gamma - \gamma\alpha) = 0$$

$$\text{Με βάση το (i) ερώτημα είναι: } (\alpha-\beta)^2 + (\beta-\gamma)^2 + (\gamma-\alpha)^2 = 0$$

Επειδή $(\alpha-\beta)^2 \geq 0$, $(\beta-\gamma)^2 \geq 0$ και $(\gamma-\alpha)^2 \geq 0$, το άθροισμά τους είναι 0 μόνο όταν:

$$(\alpha-\beta)^2 = 0 \text{ και } (\beta-\gamma)^2 = 0 \text{ και } (\gamma-\alpha)^2 = 0 \text{ δηλαδή:}$$

$$\alpha-\beta=0 \text{ και } \beta-\gamma=0 \text{ και } \gamma-\alpha=0 \text{ ή } \alpha=\beta=\gamma.$$

ΕΞΑΣΚΗΣΗ

12. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $(3x-6)(x+5)=0$

β) $2x(x-3)(x+1)=0$

γ) $x^2+4x=0$

δ) $4x^2-9=0$

ε) $4x^2=36$

στ) $-3x^2-12=0$

13. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $(x-3)^2=81$

β) $(x-1)^2=36$

γ) $(x-5)^2-49=0$

δ) $5(x+3)^2=180$

ε) $\frac{(2x+3)^2}{4}=25$

στ) $2(3x+2)^2-128=0$

14. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^2+6x+9=0$

β) $81x^2-18x+1=0$

γ) $49x^2-28x+4=0$

δ) $x^2-9x+18=0$

ε) $x^2+2x-80=0$

στ) $3x^2+5x+2=0$

15. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $(9x^2-4)(x^2-16)=0$

β) $(x-1)^2(x^2-4)(x^2+2)=0$

γ) $(x^2+1)^2+1=0$

δ) $(2x-1)^2=(3x-2)^2$

ε) $x^2+(1+\sqrt{3})x+\sqrt{3}=0$

στ) $(x+2)(2-5x)=x^2-4$

16. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^3-x^2-x+1=0$

β) $2x^3-4x^2-5x+10=0$

17. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $(x-2)^2+(2x-4)^2=0$

β) $(x+2)^2+(x^2+5x+6)^2=0$

γ) $(x+1)^2+2(x+1)(x-1)+(x-1)^2=0$

18. Αν μια ρίζα της εξίσωσης $x^2+lx-9=0$ είναι το -3 , ποια είναι η άλλη ρίζα της;

19. Να λύσετε την εξίσωση: $9x^2+kx+4=0$, αν η εξίσωση αυτή έχει κοινή λύση με την εξίσωση $2+3x=0$.

B. Επίλυση της εξίσωσης 2ου βαθμού με τη βοήθεια τύπου

Εφαρμόζοντας τη μέθοδο «συμπλήρωσης τετραγώνου» για την επίλυση της εξίσωσης $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = 0$ με $\alpha \neq 0$, έχουμε:

$$\begin{aligned}\alpha x^2 + \beta x + \gamma &= 0 \\ 4\alpha \cdot \alpha x^2 + 4\alpha\beta x + 4\alpha\gamma &= 0 \\ 4\alpha^2 x^2 + 4\alpha\beta x &= -4\alpha\gamma \\ (2\alpha x)^2 + 2(2\alpha x)\beta &= -4\alpha\gamma \\ (2\alpha x)^2 + 2(2\alpha x)\beta + \beta^2 &= \beta^2 - 4\alpha\gamma \\ (2\alpha x + \beta)^2 &= \beta^2 - 4\alpha\gamma \quad (1)\end{aligned}$$

Αν συμβολίσουμε $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma$ και τη παράσταση αυτή την ονομάσουμε διακρίνουσα, η (1) γίνεται $(2\alpha x + \beta)^2 = \Delta$ (2)

➤ Αν $\Delta > 0$ η (2) γίνεται: $(2\alpha x + \beta)^2 = (\sqrt{\Delta})^2$ οπότε:

$$\begin{aligned}2\alpha x + \beta &= \pm\sqrt{\Delta} \\ 2\alpha x &= -\beta - \sqrt{\Delta} \quad \text{ή} \quad 2\alpha x = -\beta + \sqrt{\Delta} \\ x &= \frac{-\beta - \sqrt{\Delta}}{2\alpha} \quad \text{ή} \quad x = \frac{-\beta + \sqrt{\Delta}}{2\alpha}\end{aligned}$$

$$\text{άρα } x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha}$$

Δηλαδή η εξίσωση $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = 0$ έχει **δύο άνισες ρίζες** τις

$$x_1 = \frac{-\beta + \sqrt{\Delta}}{2\alpha} \quad \text{και} \quad x_2 = \frac{-\beta - \sqrt{\Delta}}{2\alpha}$$

➤ Αν $\Delta = 0$ τότε η (2) γίνεται $(2\alpha x + \beta)^2 = 0$

$$\begin{aligned}2\alpha x + \beta &= 0 \\ 2\alpha x &= -\beta\end{aligned}$$

$$x = -\frac{\beta}{2\alpha}$$

Δηλαδή, η εξίσωση έχει μια **διπλή ρίζα** την $x = -\frac{\beta}{2\alpha}$

➤ Αν $\Delta < 0$ τότε η εξίσωση $(2\alpha x + \beta)^2 = \Delta$ είναι **αδύνατη**, δηλαδή δεν έχει λύση.

Παραγοντοποίηση τριωνύμου

Αν ρ_1, ρ_2 είναι οι ρίζες της εξίσωσης $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = 0$ με $\alpha \neq 0$, τότε το τριώνυμο $\alpha x^2 + \beta x + \gamma$ παραγοντοποιείται σύμφωνα με τον τύπο: $\alpha x^2 + \beta x + \gamma = \alpha(x - \rho_1)(x - \rho_2)$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να φέρετε τις εξισώσεις της πρώτης στήλης στη μορφή $ax^2 + bx + \gamma = 0$ και να συμπληρώσετε τις υπόλοιπες στήλες του πίνακα.

Εξίσωση	$ax^2 + bx + \gamma = 0$	a	β	γ
$x(x-1) = -2$				
$3x^2 + 4 = 2(x+2)$				
$(x-1)^2 = 2(x^2 - x)$				

Λύση

$$x(x-1) = -2 \quad \text{ή} \quad x^2 - x + 2 = 0$$

$$3x^2 + 4 = 2(x+2) \quad \text{ή} \quad 3x^2 + 4 = 2x + 4 \quad \text{ή} \quad 3x^2 - 2x = 0$$

$$(x-1)^2 = 2(x^2 - x) \quad \text{ή} \quad x^2 - 2x + 1 = 2x^2 - 2x \quad \text{ή} \quad x^2 + 1 - 2x^2 = 0 \quad \text{ή} \quad -x^2 - 1 = 0$$

Εξίσωση	$ax^2 + bx + \gamma = 0$	a	β	γ
$x(x-1) = -2$	$x^2 - x + 2 = 0$	1	-1	2
$3x^2 + 4 = 2(x+2)$	$3x^2 - 2x = 0$	3	-2	0
$(x-1)^2 = 2(x^2 - x)$	$-x^2 - 1 = 0$	-1	0	-1

2. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $x^2 - x - 2 = 0$

β) $4y^2 + 3y - 1 = 0$

γ) $-2\omega^2 + \omega + 6 = 0$

δ) $2z^2 - 3z + 1 = 0$

ε) $-25t^2 + 10t - 1 = 0$

στ) $4x^2 - 12x + 9 = 0$

ζ) $3x^2 + 18x + 27 = 0$

η) $x^2 - 4x = 5$

θ) $x^2 - 3x + 7 = 0$

Λύση

α) Είναι $a = 1, \beta = -1, \gamma = -2$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-1)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-2) = 1 + 8 = 9 > 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύσεις: $x_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{1 \pm \sqrt{9}}{2} = \frac{1 \pm 3}{2}$, άρα $x_1 = \frac{1+3}{2} = 2$ και

$$x_2 = \frac{1-3}{2} = -1$$

β) Είναι $a = 4, \beta = 3$ και $\gamma = -1$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 3^2 - 4 \cdot 4 \cdot (-1) = 9 + 16 = 25 > 0$

Άρα η εξίσωση έχει δύο λύσεις, τις: $y = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-3 \pm \sqrt{25}}{2 \cdot 4} = \frac{-3 \pm 5}{8}$, δηλαδή

$$y_1 = \frac{-3+5}{8} = \frac{1}{4} \quad \text{και} \quad y_2 = \frac{-3-5}{8} = -1$$

γ) $a = -2, \beta = 1, \gamma = 6$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 1^2 - 4 \cdot (-2) \cdot 6 = 1 + 48 = 49 > 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύσεις: $\omega_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{1 \pm \sqrt{49}}{-4} = \frac{1 \pm 7}{-4}$, άρα $\omega_1 = \frac{1+7}{-4} = -2$ και

$$\omega_2 = \frac{1-7}{-4} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

δ) $\alpha = 2, \beta = -3, \gamma = 1$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-3)^2 - 4 \cdot 2 \cdot 1 = 9 - 8 = 1 > 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύσεις: $z_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{3 \pm \sqrt{1}}{4} = \frac{3 \pm 1}{4}$, άρα $z_1 = \frac{3+1}{4} = 1$ και

$$z_2 = \frac{3-1}{4} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

ε) $\alpha = -25, \beta = 10, \gamma = -1$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 10^2 - 4 \cdot (-25) \cdot (-1) = 100 - 100 = 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύση: $x = \frac{-\beta}{2\alpha} = \frac{-10}{-50} = \frac{1}{5}$.

στ) $\alpha = 4, \beta = -12, \gamma = 9$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-12)^2 - 4 \cdot 4 \cdot 9 = 144 - 144 = 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύση: $x = \frac{-\beta}{2\alpha} = \frac{12}{8} = \frac{3}{2}$

ζ) $\alpha = 3, \beta = 18, \gamma = 27$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 18^2 - 4 \cdot 3 \cdot 27 = 324 - 324 = 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύση: $x = \frac{-\beta}{2\alpha} = \frac{-18}{6} = -3$

η) Μεταφέροντας το 5 στο α' μέλος, η εξίσωση γίνεται: $x^2 - 4x - 5 = 0$.

Είναι $\alpha = 1, \beta = -4, \gamma = -5$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-4)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-5) = 16 + 20 = 36 > 0$

Άρα η εξίσωση έχει λύσεις: $x_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{4 \pm \sqrt{36}}{2} = \frac{4 \pm 6}{2}$, άρα $x_1 = \frac{4+6}{2} = 5$ και

$$x_2 = \frac{4-6}{2} = -1$$

θ) Μεταφέροντας το -7 στο α' μέλος η εξίσωση γίνεται: $x^2 - 3x + 7 = 0$.

Είναι $\alpha = 1, \beta = -3$ και $\gamma = 7$ και $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-3)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 7 = 9 - 28 = -19 < 0$

Άρα η εξίσωση δεν έχει λύση.

3. Να λύσετε τις εξισώσεις: i) $x^2 - 7x = 0$, ii) $x^2 - 16 = 0$

α) με τη βοήθεια του τύπου, **β)** με ανάλυση σε γινόμενο παραγόντων.

Λύση

α) i) Είναι $\alpha = 1, \beta = -7$ και $\gamma = 0, \Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-7)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 0 = 49 > 0$ οπότε οι ρίζες είναι:

$$x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{7 \pm \sqrt{49}}{2 \cdot 1} \text{ δηλαδή } x = \frac{7+7}{2} = 7 \text{ ή } x = \frac{7-7}{2} = 0$$

ii) Είναι $\alpha = 1, \beta = 0$ και $\gamma = -16$, οπότε $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 0^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-16) = 64 > 0$ και οι ρίζες

$$\text{είναι: } x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{0 \pm \sqrt{64}}{2 \cdot 1} \text{ δηλαδή } x = \frac{8}{2} = 4 \text{ ή } x = \frac{-8}{2} = -4$$

$$\beta) \text{ i) } x^2 - 7x = 0$$

$$x(x-7) = 0$$

$$x=0 \text{ ή } x-7=0$$

$$x=7$$

$$\text{ii) } x^2 - 16 = 0$$

$$x^2 - 4^2 = 0$$

$$(x-4)(x+4) = 0$$

$$x-4=0 \text{ ή } x+4=0$$

$$x=4 \text{ ή } x=-4$$

4. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) 3x^2 - 2(x-1) = 2x+1$$

$$\beta) (y+2)^2 + (y-1)^2 = 5(2y+3)$$

$$\gamma) (2\omega-3)^2 - (\omega-2)^2 = 2\omega^2 - 11$$

$$\delta) \varphi(8-\varphi) - (3\varphi+1)(\varphi+2) = 1$$

Λύση

$$\alpha) 3x^2 - 2(x-1) = 2x+1$$

$$3x^2 - 2x + 2 - 2x - 1 = 0$$

$$3x^2 - 4x + 1 = 0$$

$$\alpha = 3, \beta = -4, \gamma = 1,$$

$$\Delta = (-4)^2 - 4 \cdot 3 \cdot 1 = 4$$

$$x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{4 \pm \sqrt{4}}{2 \cdot 3} = \frac{4 \pm 2}{6} \text{ άρα}$$

$$x = \frac{4+2}{6} = 1 \text{ ή } x = \frac{4-2}{6} = \frac{1}{3}$$

$$\beta) (y+2)^2 + (y-1)^2 = 5(2y+3)$$

$$y^2 + 4y + 4 + y^2 - 2y + 1 = 10y + 15$$

$$2y^2 + 4y + 4 - 2y + 1 - 10y - 15 = 0$$

$$2y^2 - 8y - 10 = 0$$

$$\alpha = 2, \beta = -8, \gamma = -10,$$

$$\Delta = (-8)^2 - 4 \cdot 2 \cdot (-10) = 144$$

$$x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{8 \pm \sqrt{144}}{2 \cdot 2} = \frac{4 \pm 12}{4}$$

$$\text{άρα } x = \frac{8+12}{4} = 5 \text{ ή } x = \frac{8-12}{4} = -1$$

$$\gamma) (2\omega-3)^2 - (\omega-2)^2 = 2\omega^2 - 11$$

$$4\omega^2 - 12\omega + 9 - (\omega^2 - 4\omega + 4) - 2\omega^2 + 11 = 0$$

$$2\omega^2 - 12\omega + 20 - \omega^2 + 4\omega - 4 = 0$$

$$\omega^2 - 8\omega + 16 = 0$$

$$(\omega-4)^2 = 0$$

$$\omega - 4 = 0$$

$$\omega = 4$$

$$\delta) \varphi(8-\varphi) - (3\varphi+1)(\varphi+2) = 1$$

$$8\varphi - \varphi^2 - 3\varphi^2 - 6\varphi - \varphi - 2 = 0$$

$$-4\varphi^2 + \varphi - 2 = 0$$

$$\alpha = -4, \beta = 1, \gamma = -2,$$

$$\Delta = 1^2 - 4 \cdot (-4) \cdot (-2) = 1 + 24 = 25$$

$$\varphi = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{1 \pm \sqrt{25}}{2 \cdot (-4)} = \frac{1 \pm 5}{-8}$$

$$\text{άρα } \varphi = \frac{1+5}{-8} = -\frac{3}{4} \text{ ή } \varphi = \frac{1-5}{-8} = \frac{1}{2}$$

5. Να λύσετε τις εξισώσεις:

$$\alpha) \frac{x^2-1}{3} - \frac{x+3}{5} = x-2$$

$$\beta) \frac{y^2}{3} + \frac{6y+1}{4} = \frac{y-2}{6} - 2$$

$$\gamma) 0,5t^2 - 0,4(t+2) = 0,7(t-2)$$

$$\delta) \frac{\omega}{2}(\sqrt{3}\omega-7) = -\sqrt{3}$$

Λύση

$$\alpha) \quad \frac{x^2-1}{3} - \frac{x+3}{5} = x-2$$

$$\sqrt[5]{5} \cdot \frac{x^2-1}{\cancel{\beta}} - \sqrt[3]{5} \cdot \frac{x+3}{\cancel{\beta}} = 15 \cdot (x-2)$$

$$5(x^2-1) - 3(x+3) - 15x + 30 = 0$$

$$5x^2 - 5 - 3x - 9 - 15x + 30 = 0$$

$$5x^2 - 18x + 16 = 0$$

$$\alpha = 5, \beta = -18, \gamma = 16$$

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-18)^2 - 4 \cdot 5 \cdot 16 = 4 > 0$$

οπότε η εξίσωση έχει δύο ρίζες:

$$x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{18 \pm \sqrt{4}}{2 \cdot 5} = \frac{18 \pm 2}{10} \text{ δηλαδή:}$$

$$x = \frac{18+2}{10} = 2 \quad \text{ή} \quad x = \frac{18-2}{10} = \frac{8}{5}$$

$$\gamma) \quad 0,5t^2 - 0,4(t+2) = 0,7(t-2)$$

$$0,5t^2 - 0,4t - 0,8 = 0,7t - 1,4$$

$$0,5t^2 - 0,4t - 0,8 - 0,7t + 1,4 = 0$$

$$0,5t^2 - 1,1t + 0,6 = 0$$

$$10 \cdot 0,5t^2 - 10 \cdot 1,1t + 10 \cdot 0,6 = 0$$

$$5t^2 - 11t + 6 = 0$$

$$\alpha = 5, \beta = -11, \gamma = 6$$

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-11)^2 - 4 \cdot 5 \cdot 6 = 1 > 0$$

οπότε η εξίσωση έχει δύο ρίζες:

$$t = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{11 \pm \sqrt{1}}{2 \cdot 5} = \frac{11 \pm 1}{10} \text{ δηλαδή:}$$

$$t = \frac{11+1}{10} = \frac{6}{5} \quad \text{ή} \quad t = \frac{11-1}{10} = 1$$

$$\beta) \quad \frac{y^2}{3} + \frac{6y+1}{4} = \frac{y-2}{6} - 2$$

$$\cancel{12}^4 \cdot \frac{y^2}{\cancel{\beta}} - \cancel{12}^3 \cdot \frac{6y+1}{\cancel{\beta}} = \cancel{12}^2 \cdot \frac{y-2}{\cancel{\beta}} - 12 \cdot 2$$

$$4y^2 - 3(6y+1) = 2(y-2) - 24$$

$$4y^2 - 18y - 3 = 2y - 4 - 24$$

$$4y^2 - 18y - 3 - 2y + 4 + 24 = 0$$

$$4y^2 - 20y + 25 = 0$$

$$\alpha = 4, \beta = -20, \gamma = 25$$

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-20)^2 - 4 \cdot 4 \cdot 25 = 0$$

οπότε η εξίσωση έχει ρίζα:

$$x = \frac{-\beta}{2\alpha} = \frac{20}{8} = \frac{5}{2}$$

$$\delta) \quad \frac{\omega}{2}(\sqrt{3}\omega - 7) = -\sqrt{3}$$

$$\cancel{2} \cdot \frac{\omega}{\cancel{2}}(\sqrt{3}\omega - 7) = -2 \cdot \sqrt{3}$$

$$\sqrt{3}\omega^2 - 7\omega + 2\sqrt{3} = 0$$

$$\alpha = \sqrt{3}, \beta = -7, \gamma = 2\sqrt{3}$$

$$\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-7)^2 - 4 \cdot \sqrt{3} \cdot 2\sqrt{3} = 1 > 0$$

οπότε η εξίσωση έχει δύο ρίζες:

$$\omega = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{7 \pm \sqrt{1}}{2\sqrt{3}} = \frac{7 \pm 1}{2\sqrt{3}} \text{ δηλαδή:}$$

$$\omega = \frac{7+1}{2\sqrt{3}} = \frac{4}{\sqrt{3}} = \frac{4\sqrt{3}}{3} \quad \text{ή}$$

$$\omega = \frac{7-1}{2\sqrt{3}} = \frac{3}{\sqrt{3}} = \sqrt{3}$$

6. Να παραγοντοποιήσετε τα τριώνυμα:

$$\alpha) x^2 + 4x - 12$$

$$\beta) 3y^2 - 8y + 5$$

$$\gamma) -2\omega^2 + 5\omega - 3$$

$$\delta) x^2 - 16x + 64$$

$$\epsilon) 9y^2 + 12y + 4$$

$$\sigma) -\omega^2 + 10\omega - 25$$

Λύση

$$\alpha) \text{ Είναι } \alpha = 1, \beta = 4, \gamma = -12 \text{ και } \Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 4^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-12) = 64 > 0$$

$$\text{Οι ρίζες του τριωνύμου είναι: } \rho_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-4 \pm 8}{2}, \text{ άρα } \rho_1 = \frac{-4+8}{2} = 2 \text{ και}$$

$$\rho_2 = \frac{-4-8}{2} = -6. \text{ Το τριώνυμο γίνεται: } x^2 + 4x - 12 = (x-2)(x+6)$$

β) Είναι $\alpha = 3$, $\beta = -8$ και $\gamma = 5$ οπότε: $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = (-8)^2 - 4 \cdot 3 \cdot 5 = 4 > 0$

και οι ρίζες είναι: $\rho_{1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{8 \pm 2}{6}$ δηλαδή $\rho_1 = \frac{8+2}{6} = \frac{5}{3}$ ή $\rho_2 = \frac{8-2}{6} = 1$

Άρα το τριώνυμο γίνεται: $3y^2 - 8y + 5 = 3\left(y - \frac{5}{3}\right)(y-1) = (3y-5)(y-1)$

γ) Είναι $\alpha = -2$, $\beta = 5$ και $\gamma = -3$ οπότε: $\Delta = \beta^2 - 4\alpha\gamma = 5^2 - 4(-2)(-3) = 1 > 0$

και οι ρίζες είναι: $\rho = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-5 \pm 1}{-4}$ δηλαδή $\rho_1 = \frac{-5+1}{-4} = \frac{-4}{-4} = 1$ ή $\rho_2 = \frac{-5-1}{-4} = \frac{3}{2}$

Οπότε το τριώνυμο γίνεται: $-2\omega^2 + 5\omega - 3 = -2(\omega-1)\left(\omega - \frac{3}{2}\right) = (\omega-1)(-2\omega+3)$

δ) $x^2 - 16x + 64 = x^2 - 2 \cdot 8 \cdot x + 8^2 = (x-8)^2$

ε) $9y^2 + 12y + 4 = (3y)^2 + 2 \cdot 3y \cdot 2 + 2^2 = (3y+2)^2$

στ) $-\omega^2 + 10\omega - 25 = -(\omega^2 - 10\omega + 25) = -(\omega^2 - 2 \cdot 5 \cdot \omega + 5^2) = -(\omega-5)^2$

7. Αν α, β πραγματικοί αριθμοί με $\alpha \neq 0$, να αποδείξετε ότι οι παρακάτω εξισώσεις έχουν μία τουλάχιστον λύση.

α) $\alpha x^2 - x + 1 - \alpha = 0$, **β)** $\alpha x^2 + (\alpha + \beta)x + \beta = 0$

Λύση

α) Είναι $A = \alpha$, $B = -1$ και $\Gamma = 1 - \alpha$ οπότε η διακρίνουσα είναι:

$$\Delta = B^2 - 4A \cdot \Gamma = (-1)^2 - 4 \cdot \alpha \cdot (1 - \alpha) = 1 - 4\alpha + 4\alpha^2 = 1 - 2 \cdot 2\alpha + (2\alpha)^2 = (1 - 2\alpha)^2$$

Επειδή $(1 - 2\alpha)^2 \geq 0$, είναι $\Delta \geq 0$, οπότε η εξίσωση έχει τουλάχιστον μία λύση.

β) Είναι $A = \alpha$, $B = \alpha + \beta$ και $\Gamma = \beta$ οπότε η διακρίνουσα είναι:

$$\Delta = B^2 - 4A \cdot \Gamma = (\alpha + \beta)^2 - 4\alpha\beta = \alpha^2 + 2\alpha\beta + \beta^2 - 4\alpha\beta = \alpha^2 - 2\alpha\beta + \beta^2 = (\alpha - \beta)^2$$

Επειδή $(\alpha - \beta)^2 \geq 0$ για όλους τους πραγματικούς αριθμούς α, β , είναι $\Delta \geq 0$, οπότε η εξίσωση έχει τουλάχιστον μία λύση.

8. Δίνεται η εξίσωση $(\alpha + \gamma)x^2 - 2\beta x + (\alpha - \gamma) = 0$, όπου α, β, γ είναι τα μήκη των πλευρών τριγώνου $AB\Gamma$. Αν η εξίσωση έχει μία διπλή λύση, να αποδείξετε ότι το τρίγωνο $AB\Gamma$ είναι ορθογώνιο.

Λύση

Η εξίσωση είναι 2ου βαθμού με $A = \alpha + \gamma$, $B = -2\beta$ και $\Gamma = \alpha - \gamma$

οπότε η διακρίνουσα είναι:

$$\Delta = B^2 - 4A \cdot \Gamma = (-2\beta)^2 - 4(\alpha + \gamma)(\alpha - \gamma) = 4\beta^2 - 4(\alpha^2 - \gamma^2) = 4(\beta^2 - \alpha^2 + \gamma^2)$$

Επειδή η εξίσωση έχει μια διπλή ρίζα, είναι $\Delta = 0$ ή $\beta^2 - \alpha^2 + \gamma^2 = 0$ άρα $\beta^2 + \gamma^2 = \alpha^2$ (1).

Λόγω της σχέσης (1) στο τρίγωνο ΑΒΓ ισχύει το πυθαγόρειο θεώρημα, οπότε το τρίγωνο είναι ορθογώνιο.

9. Αν μία λύση της εξίσωσης $x^2 + (\kappa - 5)x + \kappa = 0$ είναι ο αριθμός 1, να βρείτε την άλλη λύση.

Λύση

Επειδή ο αριθμός 1 είναι λύση της εξίσωσης τότε θα την επαληθεύει. Δηλαδή:

$$1^2 + (\kappa - 5) \cdot 1 + \kappa = 0 \text{ ή } 1 + \kappa - 5 + \kappa = 0 \text{ ή } 2\kappa = 4 \text{ άρα } \kappa = 2$$

Για $\kappa = 2$ η εξίσωση γίνεται: $x^2 - 3x + 2 = 0$

Είναι $a = 1$, $\beta = -3$ και $\gamma = 2$ οπότε:

$$\Delta = \beta^2 - 4a\gamma = (-3)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 2 = 1 > 0 \text{ και οι ρίζες είναι: } x = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{3 \pm 1}{2} \text{ δηλαδή:}$$

$$x_1 = \frac{3+1}{2} = \frac{4}{2} = 2 \text{ ή } x_2 = \frac{3-1}{2} = \frac{2}{2} = 1$$

Οπότε η άλλη λύση της εξίσωσης είναι ο αριθμός 2.

10. Να λύσετε την εξίσωση: $(2x^2 + 1)^2 - 2(2x^2 + 1) + 2 = 5$

Λύση

Παρατηρούμε ότι εμφανίζεται συχνά στην εξίσωση το $2x^2 + 1$, οπότε θα θεωρήσουμε ως άγνωστο το $2x^2 + 1$.

Θέτουμε $2x^2 + 1 = \omega$ (1) οπότε η εξίσωση γίνεται $\omega^2 - 2\omega + 2 = 5$ ή $\omega^2 - 2\omega - 3 = 0$

Είναι $a = 1$, $\beta = -2$, $\gamma = -3$ και $\Delta = \beta^2 - 4a\gamma = (-2)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-3) = 4 + 12 = 16 > 0$

οπότε $\omega = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{2 \pm \sqrt{16}}{2 \cdot 1} = \frac{2 \pm 4}{2}$, δηλαδή

$$\omega_1 = \frac{2+4}{2} = \frac{6}{2} = 3, \text{ ή } \omega_2 = \frac{2-4}{2} = -\frac{2}{2} = -1$$

Αν $\omega = 3$ από την (1) έχουμε: $2x^2 + 1 = 3$ ή $2x^2 = 2$ ή $x^2 = 1$ άρα $x_1 = 1$ ή $x_2 = -1$

Αν $\omega = -1$ τότε από την (1) έχουμε: $2x^2 + 1 = -1$ ή $2x^2 = -2$ ή $x^2 = -1$ που είναι αδύνατη.

Άρα οι λύσεις της εξίσωσης $(2x^2 + 1)^2 - 2(2x^2 + 1) + 2 = 5$ είναι 1 και -1.

ΕΞΑΣΚΗΣΗ

11. Να λύσετε τις εξισώσεις:
- α) $2x^2 + 5x - 3 = 0$ β) $x^2 - 9x + 18 = 0$ γ) $4x^2 + 7x - 2 = 0$
δ) $4x^2 + 20x + 25 = 0$ ε) $2x^2 + 5x + 1 = 0$ στ) $2x^2 - 3x + 7 = 0$
12. Να λύσετε τις εξισώσεις:
- α) $x^2 - 4\sqrt{3}x + 8 = 0$ β) $x^2 - 6\sqrt{2}x + 9 = 0$
13. Να λύσετε τις εξισώσεις:
- α) $(x+1)^2 - (x-1)(x+2) = -2x(x-3)$ β) $x(5x-1) = 3(5x-1) - 9$
γ) $4x^2 + (x+2)^2 = 4x(x+2)$ δ) $\frac{x^2}{4} + \frac{x}{3} - \frac{5}{12} = 0$
ε) $(x+2)\left(x - \frac{1}{2}\right) - (3x-1)\left(x + \frac{2}{3}\right) = 1 - 2x$ στ) $x(x-1)^2 - x^3 = (5x-3)^2 - (4x-3)^2$
14. Να παραγοντοποιήσετε τα τριώνυμα:
- α) $x^2 - 2x - 3$ β) $x^2 + x - 6$ γ) $x^2 - 3x + 2$
δ) $6x^2 - x - 1$ ε) $2x^2 + 5x - 2$ στ) $3x^2 + 5x - 2$
15. Να λύσετε τις εξισώσεις:
- α) $(x+5)(x^2 - 10x + 9) = 0$ β) $(4x^2 - 25)(x^2 - 8x + 7)$
16. Δίνεται η εξίσωση $(\lambda - 1)x^2 - 4x + 1 = 0$, όπου λ πραγματικός αριθμός. Να βρείτε την τιμή του λ για την οποία η εξίσωση έχει μία διπλή ρίζα.
17. Αν $\lambda \neq 0$ να αποδείξετε ότι η εξίσωση $\lambda x^2 + 2x - (\lambda - 2) = 0$ έχει πραγματικές ρίζες.
18. Να βρείτε τον πραγματικό αριθμό λ για τον οποίο η εξίσωση $x^2 - 2\lambda x + \lambda^2 = 0$ να έχει ρίζα το 2 και στη συνέχεια να δείξετε ότι η ρίζα αυτή είναι διπλή.
19. Να λύσετε τις εξισώσεις:
- α) $\alpha^2 x^2 - 2\alpha^2 \beta x + \alpha^2 \beta^2 - 1 = 0, \alpha \neq 0$ β) $(\alpha^2 - \beta^2)x^2 - 2(\alpha^2 + \beta^2)x + \alpha^2 - \beta^2 = 0, \alpha \neq \pm \beta$
20. Να δείξετε ότι οι εξισώσεις $x^2 + 5x + a = 0$ και $x^2 + 2ax + a^2 + 4a - 25 = 0$ έχουν το ίδιο πλήθος λύσεων.
21. Αν $a - \beta + \gamma = 0$ και $a \neq 0$ να λύσετε την εξίσωση: $ax^2 + \beta x + \gamma = 0$.
22. Αν η εξίσωση $x^2 - 4x + \lambda = 0$ έχει 2 ίσες ρίζες, να αποδείξετε ότι η εξίσωση: $4x^2 - (\lambda + 1)x + 1 = 0$, έχει 2 ρίζες οι οποίες και να βρεθούν.

Στέλιος Μιχαήλογλου – Ευάγγελος Τόλης